

ANUL I No. I

5 Noembrie 1915

Propășirea

publicațiune bilunară a Societății elevilor Liceului „Unirea”

FOCȘANI

SUMARUL :

Rostul „Propășirii	de	V. V. Haneș
„Propășirea” din 1844	„	* *
Un fericit : G. Kardaș	„	I. Ianconescu
Singurătate (poezie)	„	N. Manolescu
Revolta elefantului Yambo	„	* *
Poezia lui O. Carp	„	N. Moisianu.
Veronica Micle	„	C. Nicolau
Bucureștii în secolul XIX ^{lea}	„	V. V. H.

Mișcarea intelectuală :

Activitatea profesorilor secundari.— Universitatea populară.— Ateneul popular.— Liga Culturală.
— Biblioteca publică— Lira Putnei.—
Alte manifestări.

Activitatea elevilor Liceului la Societatea lor literară

— Probleme propuse. —

Societatea Liceului particular „Redeșteptarea”

Informațiuni și înștiințări.

FOCȘANI

TIPOGRAFIE UNITE „POPORUL”
1915

Prețul: 25 bani.

„Propășirea” va apărea la 5 și 20 ale fiecărei luni.

Abonamentul pe un an 3 lei

(anul este considerat dela 1 Noemvrie până la 1 Iunie)

*Manuscrisele și răspunsurile se vor trimite pe adresa
elevului Fotescu Mircea, cl. VIII la liceul „Unirea”
Focșani.*

Cu mențiunea: pentru revista „Propășirea”

*Abonamentele se vor trimite pe adresa:
Elevului Sorin Gorovei cl. VIII la liceul „Unirea”
Focșani.*

*Colaboratorii acestei reviste sunt rugați a trimite ma-
nuscritele cu 10 zile înainte de data de apariție a revistei.*

— Manuscrisele nu se înapoiază —

Cine primește un număr se consideră abonat.

A apărut :

Teodor Iordănescu

Istoria literaturii latine

p. elevii cl VIII-a și pentru Studenți

Focșani, 1915, 2 lei 50.

V. V. Haneș

VASILE ALEXANDRI, propovăduitor al ideei latine

Focșani 1915, 0.50 bani.

Institutul particular de băeți
„REDEȘTEPTAREA“

Str. Gr. Bălănescu, 86.

Profesorii acestui Institut sunt întocmai profesorii de specialitate de la Liceul Unirea și de la Școala Normală.

Cursurile claselor I—V (inclusiv) funcționează în chip regulat.

Educația se face după cele mai nouă metode pedagogice.

ROSTUL „PROPĂȘIRII” ...

Sunt unul dintre cei ce cred în puterea de inteligență și de vigoare a școlarilor noștri. Departe de a socoti că lipsa de p'egătire sufletească a multora, la sfârșitul liceului, e numai din vina lor proprie, când în față stau să-și asume răspunderea, părinții și profesorii. Dimpotrivă, socot că școlarii noștri sunt vrednici și de o mai încordată muncă, și de mai multe lecturi și cunoștințe, pe temeiul cărora să li se desvolte puterile sufletești.

Am avut prilejul să cunosc, anul trecut, câteva din liceele franceze. Ce bogăție de cunoștinți se dau în școlile Franței și câtă frică întâlnești la fiecă pas, în școlile noastre, de-a nu obosi mintea copiilor! Niște cunoștinți, predate cu rost, cu metodă și pricepere, nu vatămă niciodată; dimpotrivă, lustruiesc sufletul și împlinesc insuficiențele naturale ale minții. Evident, nu prind cunoștințele ce constau în lecturi și memorizări acasă, de șapte, opt, zece pagini și foi de text; da, în cazul acesta, cunoștințele prea numeroase vatămă, obosesc. Dar câtă vreme ele sunt infiltrate de profesor, printr'o stăruință părintească, de apostol școlarului, în clasă, atunci îi formează și înalță mintea și inima.

Din aceeași nevoie, pornește în unele părți inițiativa de a organiza și o muncă în afară de orele clasei, cari trebuie să se desfășure în marginile unei programe și după o normă generală în toată țara. Pentru un curs de literatură română, simți atât de mult lipsa lecturilor îmbelșugate, pe temeiul cărora să formezi sufletele școlarilor, pentru cultivarea comorilor producțiunilor noastre artistice și literare! În mod neîndoios, trebuie să cetești cu școlarii în afară de orele de curs.

Dar lecturile nu sunt filme cinematografice, reproducțiuni momentane, cu gândul să te facă a petrece câteva clipe. De fiecare trebuie să se lege interpretarea, care fixează însușirile și care formează aprecierea viitoare a cetățeanului de mâine, dator să sprijine manifestările noastre culturale.

La acestea se mai adaugă marea nevoie de a forma expunerea fie orală, fie scrisă a elevilor, stilul lor, potrivit tuturor însușirilor bune, de limpezime, de limbă curată, de precizie, etc.

Și iată cum pentru satisfacerea atâtor nevoi sufletești, se ajunge la forma disertațiunilor și lecturilor școlare, și la organizarea acestora într'o **Societate literară a elevilor**, în legătură cu cursurile lor.

O bibliotecă, cuprinzând tot ce e bun în literatura și istoria noastră națională, precum și o sumă de volume din știința și literatura franceză și germană, e cel mai priincios ajutor al lecturilor și conferințelor elevilor, strânși în „Societatea” lor.

Astfel se prezintă lucrurile în acest oraș istoric al Unirii — încă un îndemn pentru munca școlărilor. Sub supravegherea necurmată a profesorilor, în ore stabilite, elevii disertează, cetesc, discută, își schimbă părerile, din cari nu arareori se desprinde câte o scânteie de inteligență, și astfel se împrietenesc mai mult, își strâng rândurile, își apropie inimile și-și stârnesc dragul de lucru.

Prin publicațiunea acestei reviste urmărim încurajarea muncii elevilor și țintim a desvoltă dispozițiunile naturale ale multora dintre ei. Ea poate deveni punctul central al manifestării intelectuale a orașului nostru, fiindcă dintre toată lumea ce se ocupă cu lecturile științifice și literare, tot profesorii și elevii își formează din acestea o țintă nobilă și înălțătoare în viață.

V. V. Haneș.

Propășirea din 1844...

Numele revistei noastre, adoptat cu entusiasm de toți elevii, ne duce cu gândul la cele mai nobile eforturi, inspirate de dorul de patrie și de înălțare a ei, prin cultivarea științei și literelor, — eforturi ale generațiunii din preajma anului 1848.

În programul PROPĂȘIRII dela 1844, „foaie pentru interesele materiale și intelectuale”, se spune că literatura română trebuie să deștepte „un interes viu pentru știință și NAȚIE” și că tendința de căpetenie a ei este „îndemnul și răspândirea ideilor și literaturii NAȚIONALE”.

Cu sufletul plin de aceste amintiri sfinte ale înaintașilor noștri, ca Mihail Kogălniceanu, Ioan Ghica și alții, făgăduim a munci fără preget pentru a pune în valoare toate sfaturile și învățăturile mari ale istoriei noastre culturale.

„PROPĂȘIREA”

Un fericit : Gh. Kardaș

În ziua de 3 Octombrie, anul acesta, elevii liceului nostru, împreună cu întreg corpul profesoral, au sărbătorit retragerea la pensie, după o activitate rodnică de aproape 40 de ani, a profesorului stimat și iubit, Gheorghe Kardaș.

Profesorii și-au spus gândurile prin glasul cald al directorului liceului; elevii și-au manifestat sentimentele lor prin flori alese, simbol de dragoste și recunoștință. Sărbătoritul ne-a făcut istoricul spinoasei și îndelungatei sale cariere, și ne-a arătat chipul cum se îndeplinește o misiune.

Nu mică trebuie să-ți fie mulțumirea sufletească, când după patru zeci de ani de muncă fără preget, urmărind neconținut aceeași țintă măreață, trecând nepăsător peste toate piedicile ce ți se ivesc în cale, ajungi clipa în care nu-ți mai rămâne altceva de făcut, de cât să-ți rotești privirile pe lanul pe care cu multă dragoste și speranță ai aruncat sămânța și admirând roadele ce se ridică falnice și mândre, cărora tu le-ai prilejit existența, îți lași inima să palpate de bucurie.

Intr'adevăr, pe cât de greu îți vine să te desparți de elevii și colegii în mijlocul cărora ai trăit o viață întreagă, cu cari ai împărtășit atâtea bucurii și dureri, pe atât de fericit te simți, știind că în urma ta n'ai lăsat decât recunoștință și admirațiune.

Noi elevii, nu vom uita nicicând pe «moș Kardaș»—cum îl numiam noi—care cu o grijă părintească a căutat să strecoare în inimile noastre tinere, învățăminte atât de prețioase, să ne insuflă o cât mai mare dragoste pentru pământul binecuvântat al țării noastre.

Am văzut totdeauna în d-l Gheorghe Kardaș un mare binevoitor, un suflet mărinimos, un admirator și cunoscător al naturii, un desăvârșit patriot: iată de ce totdeauna a fost înconjurat de ucenicii săi.

Nu vom uita vreodată plimbările libere în mijlocul naturii sub conducerea pricepută a Profesorului Kardaș, cu scopul de a înțelege fertilitatea și darurile cu cari e înzestrat pământul țării românești.

D-l Gheorghe Kardaș e fericitul muritor, care va coborî scena mare a vieții cu fruntea sus și cu zâmbetul pe buze, satisfăcut că și-a îndeplinit rolul ce i s'a încredințat cum nu se putea mai frumos. Dar până atunci, bucură-se încă multă vreme pe pământ, de ceea ce a înfăptuit în decursul unei vieți întregi!

I. Iancușcu.

Singurătate

Dintre plopii de pe cale blânda lună a răsărit
 Și'n lumina-i potolită 'mbracă câmpul părăsit...
 Stând în iarbă, pe colină, o privesc pe 'ntinsul cer.
 Râul șipoteste 'n vale,—noaptea 'i plină de mister.—
 Dar cât farmec are veghea-mi contemplând frumosul astru,
 El—copila 'ncântătoare, straja cerului albastru!...
 Ce melancolie 'n totul!

Stelele de foc ceresc
 Ce, ca stropi răzleți de aur, prin văzduhuri licăresc,
 Sau lumina argintată de a lunii dalbe pleoape
 Care polește-adâncul tainic-străveziu, de ape
 Ori se furișează, dulce, prin al codrului desis,
 Durând printre crengi și frunze aurit painjeniș.
 Palida văpaie-a stelei care tremură.... clipește ...
 Totul ochiul îmi încântă și pe gânduri mă răpește.

— Câtă pace pui în toate tu, a nopților regină,
 Când apari strălucitoare de frum'sețe și lumină!
 Stelele de lucec încă, câte altele s'au stins?
 Pe când tu, de mii de veacuri, stai pe-al cerului cuprins
 Și, icoan'a veșniciei și-a gândirilor senine,
 Mângâi firea revoltată, curmi zadarnice suspine.

O! Prea nobilă planetă, așa dulce-luminoasă
 Când te-arăți, tremurătoare, peste marea furtunoasă!
 De'i bătut de vântul morții, văzând chipu-ți dragălaș,
 Încălzește iar speranța 'n sânul bietului luntraș,

Ce adeseori privit-ai, din a tale depărtări,
 Copilașul blond ce-adoarme în plăcutele visări!
 Tu cu raza ta măiastră încet pe frunte îl mângâi
 Și toți îngerii de pază 'i chemi la micul căpătâi..

...Dar departe, în câmpul molcom, cu al vântului lin șuer
 N'auzi nota fermecată, dulce, picurând din fluer?
 O! Duioasă ce 'i cântarea!

...Tot mai tare strălucești
 Și nici cum ai prins de veste că dorințe omenești
 Incolțiră 'n al tău suflet de fecioară ne'ttinată...
 Pe o clipă, simt în mine cât, ah, cât ești sbuciumată!

Totuși, treci senină 'n umbra tănuitelor alei
 Și 'ncununi cu-a tale raze luminosul chip al *Ei*.
 Vai! De te zăresc, atuncea prin frunzișul galben, rar,
 Înaintea ta, sublimo, uit al inimii amar!

Universu 'ntreg adoră discul tău cel luminat.
 Tu, dai cugetării sfinte avânt nobil și bărbat,
 L'a ta rază înțelepții ca'ta lumii legi eterne
 Pe când inima-i și gându 'n vers poetul le așterne,
 Iar drumeți-aștept, adesea, dintr'un nor luna să iasă,
 Pașii să le privegheze 'n umbra nopții 'ntunecoasă...

Tu, ca ei, rămâi pribeagă urmărind un tainic dor,
 Oglindindu-te în lacuri sau în râul călător
 Și plutind, ușor și dulce, peste codrii mari, bătrâni,
 Dai atâta farmec zării cu-ale tale mii lumini.
 Colo, 'n pajiștea vrăjită vezi fantastice popoare
 Străjuind comori ascunse, dântuind în horă mare...
 Raza ta le 'nsuflește.. brazi și paltini muți privesc...

Dar ce-aud ?

Din tufa deasă, sunete se deslușesc
 Și venind tremurătoare, te cuprind de-o dulce jele...
 O! Privighitoarea-și spune toate dorurile 'n ele!
 Scoate triluri tânguioase ce l'a inimei ferești
 Bat mai clare, mai duiioase ca din harfele 'ngerești...
 ...Dar s'alîn'... se pierd slăbite...

...Numai apele se 'ngână.

Focuri roșii, pâlپâinde, s'au aprins pe deal, la stână.

August, 1914.

N. N. Manolescu

Revolta elefantului Yambo

— Povestire pentru copii —

Yambo, elefant așa de blând și de inteligent, pe care stăpănu-său îl plimbă prin toate circurile Europei, se revoltă deodată. Ca atâția alții, voiă și el să-și trăească vieața, rătăcind prin păduri, în voie și liber de lanțuri. Dela un timp deveni tot mai morocănos. Într'o zi, pe când îm-

blânzitoarea, ca să-l poată instrui, voiă să-i pună un lanț peste gât, Yambo îi rupse două coaste și nu lipsi mult ca s'o trimeată pe ceea lume. De atunci nimeni nu se mai putea apropiă de el. Nu primiă nimic de mâncare, și rumegă, ziua și noaptea, planuri de evadare. Intr'o bună dimineață, după ce-și sfărâmă cușca, începū să distrugă circul întreg. Urinzi, stâlpi, scânduri, cușci de fer, scaune și lămpi, toate zburau în aer, ca chibriturile. Orașul întreg intrase în mare spaimă. În menagerie erau și alți oaspeți: lei, pantere și tigri. Dacă ar fi fost lăsat pe placul lui, pe toți i-ar fi scăpat Yambo! Și răsună cerul de mugetele, de urletele și de răgetele acestor animale sălbatice.

În timpul acesta, Yambo își continuă opera de distrugere; fără în-doială, el lucră după un plan bine chibzuit. Ca să-l oprească de-a fugi, stăpânul puse să se sape în jurul menageriei un șanț adânc. Elefantul, priceput, își dedea seamă de această piedică, peste care nu putea trece așa ușor, și se gândi cum și ce să facă. Ca să-și ajungă scopul, începū să umple șanțul, domol, cu tot ceea ce distruse și smulse de pe pereți. Apoi, cu multă băgare de seamă, încercă cu piciorul țaria acestei punți improvizate. Nu mai eră vreme de pierdut; toate autoritățile și trăgacii cei mai dibaci erau de față. S'a hotărît executarea lui Yambo. Văzând cincizeci de puști îndreptate asupra-i, animalul înțelese primejdia. Apucând o grindă enormă, și-o ridică deasupra capului, cu un gest de apărare. Dar gândindu-se mai bine, și văzând zădărnicia acestei manopere, își aruncă deoparte arma și-și luă un aer umil și pocăit: Yambo cereă îndurare...

Prea târziu! Se comandă: „Foc“! și colosul căzu grămadă în șanț. El se ridică deodată și, furios, se pregătiă să se arunce înainte, asupra pușcașilor, când, pentru a doua oară, răsunară împușcăturile.

Găurit de gloanțe, plin de sânge, cu ochii crăpați, Yambo, tot în picioare, caută cu trompa pe cruzii săi dușmani. El are două sute de gloanțe în corp și tot se ține în picioare, într'un lac de sânge. Apoi, trompa-i cade, gemetele și urletele-i de durere încetează, corpul întreg îi e zguduit de o lungă înfrigurare. Deodată, după un ultim gemăt, enormul animal cade în genunchi, își sprijină capul pe pământ și se rostogolește cu toată greutatea pe spate, arătându-și pânțele zdrobit de răni. Yambo murise.

Poezia lui O. Carp (Gh. Proca)

Ce e viața? Un ansamblu de poezie, ar zice un poet, un ansamblu de nenorociri și dureri, ar zice un pesimist. Și unul și altul, au dreptate poate, în felul lor. Nenorociri și dureri! Treci pe lângă ele la fiecare pas! Oriunde îți întorci ochii, vezi disperarea celui care a leargă nebun după o bucată de pâine, pentru a putea trece și el ziua de mâine; vezi durerea provenită din pierderea ființei scumpe, durerea când privești această lume plină numai de invidioși și lingușitori. Când sufletul îți este copleșit de mila pentru cei nenorociți, de mila pentru noi înșine, atât de zbuciumați în haosul acesta care se chiamă lume, în întinsul și atotputernicia nemărginirii, trebuie să ne gândim, trebuie să ne aducem aminte de maestrul modest, care a avut puterea să ne facă să simțim adevărata noastră însemnare în această viață. Poezia lui O. Carp face să răsună nota de înduioșare pentru cei ce sufer, mila și simpatia pentru zbuciumul și frământarea vieții din jurul nostru. Glasul lui are puterea să ne înduioșeze inima noastră amorțită de vederea atâtor mizerii și dureri pe cari zilnic le întâlnim în calea noastră și cărora nu le dăm nici o atenție. Trecem fără să le băgăm în seamă. O. Carp ne oprește; prin cântecul lui ne readeșteaptă simțirile toate, ne face să ne pătrundă dragostea naturală pe care trebuie s'o avem pentru „ceilalți și celelalte“. El e acela care s'a apropiat mai mult cu sufletul de semenii lui, mai ales de cei apăsăți de nenorociri, de cei plecați în fața neînduratei apăsări a naturii. Glasul durerii veșnice găsește răsunet în sufletul poetului. Carp e un cugetător, dar poezia lui ne atrage și încălzește sufletul, ne aduce la adevărata simțire prin concepția poetului, ne dă puterea de emoțiune a unor clipe trăite de noi înșine. Versurile lui, izvorite parcă din adâncul sufletului nostru, cântă durerea neamului întreg în „Doina“ care

Nu-i plânsul unei inimi numai
Și-al unei clipe trecătoare,
Ci neamul nostru 'ntreg își cântă
Durerile de care moare.

Pe malul întinsei și nemărginitei mări, poetul plin de melancolie suspină :

Peste ani va fi aceeaș
Ca și țărnul unde sunt.
Numai noi vom fi uitare,
Întuneric și pământ.

În sufletul cugetătorului găsește răsunet povara veșniciei; cei cărora viața le surâde, nu s'au gândit mai profund la ea; au văzut-o și apreciat-o numai superficial. Dacă te înalți cu mintea sus, găsești adevărata însemnare a vieții, „amăgire și întuneric“. Într'o grădină trandafirul care iubește viața ar spune :

Viața-i cuget și lumină
 Și farmecul întregii firi,
 Ea, care face să răsară
 Pe lângă spini și trandafiri....

Gândindu-te mai profund la ea

Departă însă de grădină
 Când drumul vremei îl străbat,
 Văd amăgiri și chinuri sterpe,
 Și totul pare 'ntunecat.

E și poet al viitorului. În multe poezii, se întreabă : „Bucegii cei înalți și pădurile tăcute—ce vor mai vedea oare ?“.

Dar cine știe oare ce pot vedea profeții
 Și munții nalți, străvechii și martorii vieții ?

Lui O. Carp, care a simțit adevărata însemnare a vieții, al cărui suflet s'a înduioșat de nepăsarea mută a naturii, care a reușit să ne miște o clipă sufletul nostru oțelit, să ne facă să simțim ca și el apăsarea neîndurată a semenilor noștri, trebuie să-i aducem prinosul nostru de admirațiune. Desigur, glasul său, auzit numai printr'un singur volum de poezii, „RÂNDUNEL“, nu a putut avea răsunetul unui Eminescu. Oameni ca el, răsar la depărtări de veacuri—zice d. Vlăhuță ; totuși steaua lui deși mică, va străluci mereu pe cer, alături de luna, plină și măreață, a marelui nostru Eminescu.

N. MOISIANU.

VERONICA MICLE

Iubite prietene,

Anul trecut — an de jale în istoria lumii — s'au retipărit, dintr'un sentiment de pioasă amintire, poeziile Veronicăi Micle. Apariția acestor poezii mi-a amintit cum, acum vr'o doi, trei ani, întinși pe iarba mătăsoasă la umbra bătrânilor goruni, din Dumbrava Merei, citim împreună minunatele poezii ale lui Eminescu. Pe vremea aceea nu ne gândiam și nu cunoșteam poeta decât ca muză inspiratoare a *Maestrului*. Acum o bibliotecă, care are scopul de a populariza scriitorii noștri de seamă, arată că aceea care a fost muza celor mai frumoase poezii lirice, a scris ea însăși în versuri.

Veronica Micle s'a născut la Năsăud, în Transilvania, în anul 1850. Nu după mult timp, părinții ei s'au mutat la Iași. La „Școala Centrală“ din Iași, unde ea își face liceul, e foarte iubită de colege, pentru firea-i veselă și comunicativă. În 1863, la examenul de bacalaureat, face cu-

noștință cu profesorul Șt. Micle; acesta răpit de însușirile-i fizice și intelectuale, o cere în căsătorie. Mama ei, constrânsă de nevoile materiale, își convinge fiica, o copilă de 16 ani, să ia de bărbat pe acel om, de 42 de ani. Tânără de tot, începe să scrie; primele încercări și le publică în 1872: două nuvele mici, cu o acțiune slabă, sunt totuși interesante prin descrierile pline de romantism și stilul său vioiu și colorat. Un an mai târziu cunoaște, la Viena, pe Eminescu. Până la 1879, când moare Șt. Micle, există între ea și Eminescu o strânsă prietenie, care după această dată, a devenit o dragoste pătimașă, distrusă numai de moartea lor. În acest răstimp a scris ea puținele poezii lirice, ce ne-au rămas. În general poeziile ei, ce sunt un răspuns la ale lui Eminescu, sunt reușite ca formă, au un vers curgător; ca fond cuprind sentimente nobile și gingașe. Lirismul ușor, ce te înduioșează, și sinceritatea sentimentelor fac ca poeziile ei să placă mult.

Ea se închină dragostei curate și ideale, caută un tip perfect,— departe de mocirla în care se tăvălesc oamenii de rând,—care să fie la înălțimea acestei dragoste. Eminescu a fost întruparea visului ei,— aceasta o mărturisește singură:

„Nu ești tu acela care mi-ai dat inimii mahnire;
Nu te măguli cu gândul că te-am plâns sau te-am iubit;
Ai fost numai întruparea unei clipe ce'n neștire
Mișcă sufletul și-l leagă de un dor nemărginit.“

În altă poezie, printr'o comparație cam exagerată, ne arată cât de mult prețuia ea geniul lui și ce mică se consideră în fața lui:

„Vârful 'nalt al piramidei ochiul meu abia-l atinge...
Lâng' acest colos de piatră vezi tu cât de mică sunt,
Astfel tu 'n a cărui minte universul se răsfrânge
Al tău geniu peste veacuri rămâne-va pe pământ.

Și dorești a mea iubire.... Prin iubire, pân' la tine
Să ajung și a mea soartă azi de soarta ta s'o leg,
Cum să fac! Când eu micimea îmi cunosc atât de bine,
Când măreața ta ființă poate nici n'o înțeleg.

Femea aceasta, iubite prietene, n'a trăit nici o clipă decât pentru el; al doilea acces al boalei nemiloase, care i-a răpit marelui poet facultățile mintale, a mișcat-o mult. După moartea lui, la 15 Iunie 1899, ea bolnavă trăește la Văratec, în singurătate, fiind urmărită de figura marelui poet. După două luni, la 4 August, se stinge și ea, având întipărită pe retină — ca ultim omagiu — chipul lui, plutind în nori, deasupra creștelor pădurilor de brad.

Iată, iubite prietene, ceva din ce știu și eu despre această femeie de care vorbiam adesea în convorbirile noastre literare.

Al tău, Costică Nicolau

Bucureștii în secolul al XIX^{lea}

Privire generală

În legătură cu marile drumuri ce uniau valea Dunărei cu orașele de peste Carpați sau centrele de răsărit cu valea Oltului, Bucureștii a trebuit să fie cel mai lesnicios punct de concentrare al comerțului românesc. Atât prin această situațiune naturală, cât mai ales prin situațiunea culturală și politică, capitala noastră s'a dezvoltat în decursul vremilor, ajungând astăzi la caracterul unui oraș de frunte, în civilizațiune. Într'adevăr, fiind mai întâi, reședință de vară a Domnilor Țării Românești în secolul al XIV-lea, apoi reședință permanentă în secolul al XVII-lea, Bucureștii progresează cu pași repezi. Pe lângă că era metropola culturală și politică, în secolul XVIII, sub domniile Fanarioșilor, deși expusă la multe nenorociri, deși avea înfățișarea unui oraș pe jumătate grecesc, capitala noastră își ia în mod definitiv caracterul unui adevărat loc de comerț internațional. ¹⁾

Cu darurile pe cari natura în mare parte i le dădea, Bucureștii a putut înfrunta mari nenorociri: cutremure și epidemii, revolte și distrugerii, focuri și inundații, domnii rele, foarte puține putându-se numi bune.

O bună parte din secolul al XIX — de care ne ocupăm în această lucrare — păstrează pentru istoria Bucureștilor șirul continuității evenimentelor din secolul trecut. Astfel că „fuga disperată” din 15 Mai 1801 de sub *Mihail Șuțu*, primul domnitor al Țării Românești în secolul al XIX-lea, nu era întru nimic deosebită de groaza ce cuprinsese pe locuitorii Bucureștilor în 1793, din cauza răscoalei lui Pasvantoglu, dela sudul Dunărei; cutremurul din 1802 (14 Octombrie) de sub următorul Domn *Al. Șuțu*, amintea Bucureștilor sguđuitorul cutremur tot din 1793, și pe celelalte cinci auxiliare din acelaș secol.

Aceeaș deasă schimbare de stăpânitori, aceeaș neorânduială, aceleași nenorociri. Focul din 1804 (28 August) și apoi cel din 1806 de sub *Constantin Ipsilant* și inundațiile din 1805 erau fapte cunoscute dealungul secolului al XVIII-lea. Și pentruca tabloul să fie și mai negru, și în acelaș timp mai asemuitor tristei pagini din timpul domniei fanariote, izbucni în 1806 războiul între Ruși și Turci, cari își găsesc ca teren de luptă tocmai Bucureștii: Boierii fug, populațiunea își caută adăpost aiurea, bisericile și clădirile noastre publice slujind de cazarme și grajduri străinilor. Și cu stabilirea ocupațiunii rusești, șase ani de suferință, de pustiu și de jale, se întinseră peste capitala noastră.

Și totuși nenorocirile nu se opresc aici. Domnia lui *Cara-*

1). V. și Em. de Martonne, *La Valachie*, p. 329.

gea, cu neajunsurile ei, va fi încă un semnal de suferință, nu însă cel din urmă. Într'adevăr, în 12 Decembrie 1812, chiar în noaptea instalării pe tron a lui Caragea, izbucnește—ca un semn de rău augur—un nou incendiu, care arde din temelie palatul domnesc din dealul Spirei (azi Arsenalul armatei). Iar o zi după aceasta, izbucnește ciuma, rămasă în istorie sub numele de „Ciuma lui Caragea“, secerând în capitală câte 300 de oameni pe zi, în total 70.000 suflete în toată țara, ceea ce aduse pustiu și jale în tot Bucureștiul. Lumea se dedea la tot felul de viclenii și hoții, de la un cap la altul stăpâna o neorânduială generală, care se termină în 1818 cu fuga lui Caragea, luând cu sine și tezaurul public de 18.000.000 lei. În urma lui, a rămas posterității o zicătoare faimoasă, care arată o stare de lucruri asemuitoare celei din timpul acestui domnitor: „se fură ca pe vremea lui Caragea“. De-abia se liniștise puțin lucrurile sub *Al. Șuțu* (pentru a doua oară în acest secol) și, în 1821, cu izbucnirea eteriei în București, cu venirea lui Ipsilant și în sfârșit cu revoluțiunea lui Tudor, înregistrăm cea mai grozavă epocă din istoria Bucureștilor contemporani: timpuri de băjenie, de emigrări, de pustiu.

În 18 Mart 1821, Tudor intră în capitală cu pandurii săi și și stabilește lagărul în casa Brâncoveanului, la poalele dealului Mitropoliei; garnizoana orașului sub comanda căminarului Sava ocupă Mitropolia; iar Ipsilant sosește la Colentina, unde merșeră de i se închină boerii și armata.

Bucureștii devenise scena, în care trei partide își disputau tărâmul: Tudor care reprezenta națiunea, Ipsilant, șeful eteriștilor și Sava, care reprezenta paza orașului. Svonindu-se de apropierea Turcilor, Tudor se întărește în Cotroceni; eteriștii sub motiv de manifestare națională, jefuiau orașul. Atunci intră Turcii în oraș, sdrobesc pe Greci, și trag în țepă o sumedenie de oameni. Un măcel îngrozitor se încinsese pe străzile orașului; se omorau Turcii cu Grecii, arnăuții lui Sava cu Grecii și cu Turcii. Aceștia oferiau pentru fiecare cap de arnăut o mahmudea. Câți locuitori n'au fost omoriți pentru mahmudelele Turcilor!...

„În timp de trei ore Turcii tăiară fără îndurare și cărară la capete; omorul s'ar fi putut prelungi și mai mult, dacă un neguțător, ce era în favoare, n'ar fi observat Pașei că capetele tăiate covârșise cu prisos numărul arnăuțimei ce intrase cu Sava în București¹⁾).

„Bucureștii păreau luați cu asalt și trecuți sub sabie și foc: Casele erau „pustiite și dărăpănate; multe din biserici transformate în grajduri; pretutindeni ruine și orașul întreg expus pe tot minutul la excesele hordelor nedisciplinate de ieniceri...“²⁾.

Astfel în 1822, Grigore Ghica, primul domn pământean, după un secol și jumătate de domnire străină, intră în capitala țării în mijlocul dezolației generale.

1) și 2) *Revista Română*, 1861, p. 629, 630 (Berindeiu — Bucureștii).

Avântul național de progres pe care părea a-l fi luat Bucureștii sub acest meritos domnitor a fost înăbușit în 1829 prin ocupațiunea rusească (1829—1834); Bucureștii erau sub guvernarea *Președintelui deplin-împuternicit al divanurilor Moldovei și Țării-Românești*, Kisselef. Astfel începe epoca *regulamentului organic*. În tot timpul perindării războiului între Ruși și Turci, care s'a terminat prin convenția dela Akerman, Bucureștii avuseseră să îndure mult dela armatele rusești; pe lângă aceasta se adaugă holera din 1831, care seceră peste 2000 dintre locuitorii orașului.

Bunurile rămase Capitalei, atât în chestiuni de municipalitate, cât și în administrațiune, de pe urma regulamentului organic, se datoresc mai mult guvernatorului Kisselef. Dar dacă articolele Regulamentului aduceau părți favorabile Românilor, ele aveau însă la bază tendința manifestă de a apropia cât mai mult țările românești de puternica vecină Rusia, în vederea unei schimbări a hotarului ei la Dunăre. Iată de ce regulamentul organic nu putea să rămână.

În 1834—în urma unei înțelegeri între Poartă și Rusia—fu numit domn în țara românească *Alexandru Ghica*, fratele gospodarului domnitor Grigorie Ghica. El vine 'ntr'un timp când în București mințile se mai ascuțiseră, inimile se deschisese, ca urmare a școlii naționaliste a lui Lazăr.... Păcat numai că acest nou Domnitor n'a avut curajul și voința statornică în acelaș grad în care avea gând bun pentru binele țării. Iată de ce și de aci încolo Rusia continuă să se amestece în administrațiunea țării. Faptul acesta nemulțumi pe mulți din „obșteasca adunare“ și în deosebi pe Ion Cămpineanu, tovarășul de aproape al lui Eliad la înființarea societății filarmonice. Cămpineanu fu arestat și în acelaș timp spiritele se determinară în contra domnitorului. În timpul domniei lui, Bucureștii au îndurat o mare inundație de ploaie (1837) și un violent cutremur în 1838. Perzând în cele din urmă simpatiile Rușilor, aceștia intervin la Poartă și isbutesc să fie înlocuit în 1841 cu *George Bibescu*.

În epoca acestuia de guvernare după plac, Bucureștii a fost prada celui mai groaznic incendiu ce l-a suferit vreodată (1847): au ars 13 mahalale și 12 biserici. A fost nevoie de intervenția statului pentru reclădirea caselor și acoperirea neajunsurilor. Se vede că această mare nenorocire a fost prevestirea a altor două din anul următor: o nouă epidemie de holeră și revoluția națională din 1848, care puse capăt domniei refectare a lui Bibescu.

(Va urma)

Activitatea Societății elevilor pe anul 1914—1915

Societatea noastră literară s'a remarcat anul acesta printr'o frumoasă activitate pe tărâmul cultural. Măreția zilelor pe cari le trăim s'a repercutat și în sufletele noastre. Caracterul conferințelor a fost foarte variat: literar, istoric, lingvistic și științific.

În prima conferință rostită de *Mavrodin A.*, vicepreședintele societății, s'a schițat programa de muncă.

Graur N. s'a distins în cele două conferințe ale sale „Poetii Văcărești” și „Poetul Anghel”.

„Privire generală asupra situațiunii Românilor din Ungaria”, o examinare exactă a tristei stări în care se află frații noștri de peste munți, a fost dezvoltată de *Rădulescu Demostene*, secretarul societății. *Iliescu Alexandru* a făcut o dare de seamă asupra broșurii D-lui General Crăiniceanu; „Istoria armatei române”

„Viața și opera lui Mihail Kogălniceanu”, insistând mai mult asupra discursului „Pentru împrăștierea țărănilor”, a fost dezvoltată de *Ionescu Constantin*.

„Viața și opera lui Spiru Haret” a constituit titlul unei conferințe a lui *Măntulescu Gr.*

„În Marele Logofăt Conachi”, *Manolescu N.* a reliefat delicatetea de inspirație și celelalte însușiri ale poetului moldovean.

Mavrodin A. și-a dezvoltat metodic, cu argumentare științifică, conferința sa „Origina latină a poporului român”.

Nicolau Const. și-a propus gândul frumos de a ne face cunoscuți poeții dialectali: „Victor Vlad” și „Popovici Bănățeanu”; apoi a făcut o frumoasă caracterizare a operei lui Creangă, cu prilejul a 25 de ani dela moartea lui.

Figura lui „Ion Brătianu” ne-a apărut în toată lumina sa în disertațiunea ținută de către *Dragomir N.*

Conferința lui *Moiseanu N.* asupra lui „St. O. Iosif” a dat notă de pricepere literară ca și aceea asupra cântărețului durerilor Ardealului: „Octavian Goga”.

Modestele începuturi ale vieții

noastre culturale ne-au fost desvăluite de către *Alexan Gh.*, în conferința sa: „Vechea cultură românească”.

Van-Sanen ne-a vorbit despre activitatea literară a veselului Alexandri.

Datorită conferinței „Higiena orașului Focșani” a lui *Țanu Gh.*, am aflat învățăminte bune.

„Scopul Cercetășiei” ne-a fost lămurit de un călduros admirator al ei, *Dimăncescu*.

Dem. Rădulescu

Activitatea pe 1915-1916.

— Societatea, după constituirea comitetului pe acest nou an școlar, și-a inaugurat activitatea printr'o sărbătoare consacrată lui *Vasile Alexandri* cu prilejul unui pătrar de veac dela moartea lui; Profesorul Haneș i-a caracterizat opera și-a relevat învățăturile ce pot trage școlarii din viața și din opera marelui patriot. S'au recitat poezii de Alexandri și Orchestra liceului a cântat.

— A doua ședință a fost consacrată Prof. Gh. Kardaș, cu prilejul ieșirii sale la pensie (vezi articolul din corpul revistei).

— În a treia ședință, *Mateescu G.* a arătat rolul Junimei din Iași, iar *Anastasiu C.* a desvoltat o disertațiune asupra „Rolului Dunării și Carpaților” în trecutul românesc.

Activitatea extra-școlară a profesorilor secundari

Bondescu C., „Viața și opera lui I. Creangă”, conferință ținută la „Biblioteca publică”. S'a analizat viața și s'a caracterizat opera marelui scriitor.

„Opera lui Ibsen”, conferință ținută la „Biblioteca publică”.

Chifu C., „Creer și suflet”, conferință ținută la „Ateneul popular” în sala teatrului.

Diaconul N. Gheorghiu, Ocuvântare asupra lui 24 Ianuarie la Odobești și alte cuvântări cu subiect religios. A și tipărit o broșură, cuprinzând povestiri morale, pentru popor.

Haneș V. V., *Francezii și Românii*, conferință publică, ținută în sala Teatrului Comunal „Maior Pastia“. S'au arătat diversele manifestări de simpatie franco-română, dealungul veacului al XIX-lea. Conferința s'a tipărit într'o broșură (Focșani, 1914, 75 bani).

Cultul limbii și literaturii române, disertațiune ținută cu prilejul unei serbări a liceului, în sala Teatrului „Pastia“, 13 Dec. 1914. S'a publicat (Focșani, 1915, 1 leu).

Literatura pregătitoare a Unirii, conferință ținută la 24 Ianuarie 1915, în sala teatrului „Pastia“. Intre altele, s'a făcut o paralelă între Al. Cuza și Ferdinand I, ca cultivatori ai tradițiunii noastre glorioase și ai aspirațiilor noastre viitoare.

Opera literară a lui Grigorie Alexandrescu, conferință la „Ateneul popular“, în sala Teatrului.

Poezia și muzica noastră populară, disertațiune la un festival al Societății muzicale „Lira Putnei“.

Un cuvânt pentru cei trei Mihai (Mihai Viteazul, Mihai Kogălniceanu și Mihail Eminescu) la 8 Noemvrie 1914, la „Biblioteca publică“. — *Sonetele lui Mihail Codreanu*, lecturi și aprecieri critice, la „Biblioteca publică“.

Opera literară a lui Hasdeu, la „Biblioteca publică“. S'a arătat valoarea literară, istorică și filologică a acestui mare bărbat al culturii române. S'a citit din poeziile lui și s'au analizat „Răsvan“ și Vidra“ și „Ion Vodă cel cumplit“.

Iordănescu Th., *Un oraș mort*, conferință ținută la „Ateneul popular“, în sala teatrului. S'au arătat documente prețioase și atractive asupra orașului Pompei.

Lăduncă Sp., *Vieața plantelor*, disertațiune științifică, la „Biblioteca Publică“.

Rădulescu-Râmnic I. P., *Geneza războiului nostru apropiat*, conferință ținută, în numele Ligei, în sala teatrului. S'a tipărit în broșură.

Țino O., *Două disertațiuni științifice* asupra Astronomiei (la „Biblioteca publică“).

Cursurile publice la Liceul Unirea

Intre Crăciun și Paști, din inițiativa

profesorilor secundari, s'au ținut niște cursuri publice în sala de festivități a liceului, cu scopul de a populariza adevărurile științifice, printre publicul intelectual al orașului.

D-l Bondescu C., a făcut un curs de literatură germană.

D-l Chifu C., a făcut o conferință din Istoria filozofiei.

Diac. N. Gheorghiu a ținut două prelegeri din Istoria bisericii române.

D-l Haneș V. V. a ținut următoarele prelegeri din Istoria literaturii române: Principiile călăuzitoare în studiul literaturii noastre; C. Negruzzi; M. Kogălniceanu; Al. Russo; N. Bălcescu; I. Ghica; V. Alexandri; Al. Odobescu. S'a urmărit proza artistică între 1840 și 1880.

D-l Iordănescu T., a făcut un curs asupra Literaturilor orientale. A examinat poezia lirică și dramatică în literaturile sanscrite.

D-l Lăduncă Sp., a desvotat câteva chestiuni de Istorie naturală, asupra geologiei.

Ateneul popular

Pe lângă conferințele profesorilor secundari, la această instituțiune, s'au mai ținut următoarele conferințe:

Șt. Graur, *Principiul naționalității și problema românească*. S'a tipărit într'o broșură.

N. Rainu, *O convorbire despre patriotism*.

D-na E. Lupu, *Despre vieața sullețească*.

D-r Buteanu, *Lupta omului cu microbii*.

Preotul Romanescu, *Despre Adventism*.

N. N. Săveanu, *Vieața și filozofia lui Vasile Conta*, conferință ținută și la Ateneul din București.

N. Stănescu, *Sugestiune și educație*.

Duiliu Zamfirescu, a ținut și la Ateneul nostru comunicarea făcută la Academia Română asupra operei M. S. Regina Maria: *Visătorul de vise*.

Liga culturală

D-l avocat Al. Lascarof a ținut o conferință asupra lui Petre Liciu cu prilejul unui festival în sala tea-

trului. Conferința s'a publicat în broșură.

D-İN. Chirculescu, senator, a ținut o conferință despre *Ramânia și războiul actual*. Documentarea științifică și forma aleasă, au atras conferențiarului entusiaste manifestări de simpatie.

Alte conferințe și întruniri publice au fost organizate de Ligă, în diversele centre ale județului nostru, în vederea propagării necesității răs. p. revendicările noastre naționale.

Biblioteca publică

Pe lângă conferințele, datorite profesorilor secundari, s'au mai ținut și altele, ca de pildă a D-lui Doctor Bălan, a D-lui Institutator Răileanu etc.; s'au făcut în mod statornic lecturi literare și nu s'au uitat producțiunile muzicale.

Societăți muzicale

O societate nouă, pentru cultivarea artei în genere și a artei popu-

lare în special, a fost *Lira Putnei*, manifestată în public printr'un festival și un concert. Toată partea materială a acestor manifestări a fost dăruită Crucii Roșii, Familiei Luptătorilor. Săracilor Primăriei și Cantinelor școlare.

D. Dartanian Rădulescu, dirijorul corului Societății, merită laude unanime pentru priceperea, râvna și entuziasmul său național.

Societatea Liceului Particular „Redeșteptarea“

Exemplul bun dat de Societatea noastră produce roade. O societate cu acelaș caracter s'a înființat de către elevii Institutului particular liceal „Redeșteptarea“, lucrările noiei societăți se fac tot sub supravegherea D-lui Profesor V. Haneș.

Cărți primite la redacție

V. V. Haneș.—*Vasile Alexandri*, propovăduitor al ideii latine (Focșani 1915, 0,50 bani)

PROBLEME PROPUSE

1. Să se găsească numerele de 2 cifre astfel ca divizate prin suma cifrelor lor să ne dea prima cifră plus 1.

Sorin Gorovei

2. Care sunt numerele de 2 cifre egale cu dublu, triplu sau sextuplu produsului cifrelor sale.

Adrian Vlădescu

3. Să se găsească un număr de n cifre, egal cu de n ori suma cifrelor sale.

Seb. Kaufman

4. Să se demonstreze că :

$$2222^{5555} + 5555^{2222} = M7.$$

Seb. Kaufman

5. Să se construească un triunghi cunoscându-se piciorul unei mediane și înălțimii și punctul de coincidență al medianelor.

Adrian Vlădescu

6. Se prelungeste baza BC, a unui triunghi isoscel ABC cu $CD = AB + AC$. Să se calculeze lungimea dreptei AD. Cu ce condiție triunghiul ABD este dreptunghi.

Seb. Kaufman

7. Să se demonstreze că:

$$\frac{a^2}{h_b h_c} + \frac{b^2}{h_a h_c} + \frac{c^2}{h_a h_b} = \frac{2R}{r}$$

a, b, c, h_a , h_b , h_c , R_r , fiind laturile, înălțimile, raza cercului circumscris și înscris unui triunghi oarecare.

Seb. Kaufman

8. Să se rezolve sistemul:

$$\begin{aligned} x + y + z &= a \\ x(yz - 1) - yz &= b \\ \frac{x + y}{xy} &= \frac{z - 1}{z} \end{aligned}$$

B. Freyer

9. Să se rezolve ecuația:

$$x^3 - ax^2 + 14x - 8 = 0$$

știind că

$$x_2 = -2x_1 \text{ și } x_3 = 2x_2$$

Sorin Gorovei

10. Să se rezolve ecuația:

$$4(x-2)^2(x-1)(3x-5) + (2x^2-4x+1)^2 = 0$$

S. Kaufman

11. Să se afle pentru $x=0$, limita expresiunii

$$\sqrt[2]{\sin x + \cos x - x}$$

S. Kaufman

12. Dacă $\cos(\alpha - B)$, $\cos \alpha$, $\cos(\alpha + B)$ formează o diviziune armonică, avem relația:

$$\cos \alpha = \sqrt{2} \cos \frac{B}{2}$$

B. Freyer